

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x

e-mail: arbitr@finarbitr.cz

www.finarbitr.cz

Evidenční číslo:

FA/14796/2017

Spisová značka (uvádějte vždy
v korespondenci):

FA/SU/35/2017

N á l e z

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 11. 1. 2017 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti PROFÍ CREDIT Czech, a.s., IČO 61860069, se sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1 – Nové Město, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 2892 (dále jen „Instituce“) vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o vrácení smluvních úroků ve výši 56.686 Kč spolu s úrokem z prodlení ode dne 15. 2. 2017 do zaplacení a zaplacení nemajetkové újmy ve výši 5.000.000 Kč, takto:

- I. Řízení se v části, ve které se navrhovatel, ■, domáhá po instituci PROFÍ CREDIT Czech, a.s., IČO 61860069, se sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1 – Nové Město vrácení částky ve výši 56.686 Kč s úrokem z prodlení ode dne 15. 2. 2017 do zaplacení, podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu zastavuje.**
- II. Návrh se v části, ve které se navrhovatel, ■, domáhá po instituci, PROFÍ CREDIT Czech, a.s., zaplacení částky ve výši 5.000.000 Kč, podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá vrácení zaplacených smluvních úroků spolu s úrokem z prodlení, protože smlouva o úvěru, kterou s Institucí uzavřel, je neplatná, když Instituce neposoudila jeho úvěruschopnost s odbornou péčí, nebo protože je neplatná rozpor s dobrými mravy, a náhrady nemajetkové újmy, kterou mu Instituce způsobila vymáháním dluhu ze smlouvy o úvěru šikanózním způsobem.

Finanční arbitř zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí dne 13. 5. 2016 smlouvu o revolvingovém úvěru č. ■, ve které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 31.000 Kč a Navrhovatel se zavázal splácet úvěr 24 měsíčními splátkami ve výši 2.936 Kč (dále jen „Smlouva o úvěru“).

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele podle § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, protože nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí nevystupoval jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy.

Z veřejného výpisu z obchodního rejstříku finanční arbitr zjistil, že Instituce je obchodní společností, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „*Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru*“ s datem vzniku oprávnění 20. 5. 2014 na dobu neurčitou, na jehož základě byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna v době uzavření Smlouvy o úvěru poskytovat a zprostředkovat spotřebitelské úvěry. Instituce tedy může být institucí ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi.

Smlouva o úvěru je podle svého obsahu i označení smlouvou o úvěru ve smyslu § 2395 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Smlouva o úvěru je smlouvou o spotřebitelském úvěru podle zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), protože ji uzavřeli mezi sebou spotřebitel a podnikatel a jejím předmětem je úvěr, který není vyloučen z režimu zákona o spotřebitelském úvěru.

Finanční arbitr je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

3. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že na internetu vyplnil nezávazný formulář a následně jej kontaktoval zástupce Instituce, kterému před podpisem Smlouvy o úvěru sdělil, že byl na jaře roku 2016 ve vážném zdravotním stavu hospitalizovaný v nemocnici, ale zástupce Instituce tuto skutečnost nijak nezohlednil a Smlouvu o úvěru s Navrhovatelem přesto uzavřel.

Navrhovatel tvrdí, že jelikož byl v době uzavření Smlouvy o úvěru ve špatném zdravotním stavu po hospitalizaci, Instituce zneužila jeho tísně, rozrušení a lehkomyšlnosti, když pak na základě Smlouvy o úvěru uhradil z půjčené částky 31.000 Kč „*během pouhých necelých 6 měsíců 88 646,-*“. Tato částka je podle Navrhovatele nemravná, neboť úrok ve výši 150,87 % je v rozporu s dobrými mravy. Navrhovatel tvrdí, že se jedná o lichvu ve smyslu § 1796 občanského zákoníku. Navrhovatel se proto domáhá zneplatnění Smlouvy o úvěru a „*vrácení již zaplacených úroků a pokuty z nich odvozené*“ spolu se zákonným úrokem z prodlení.

Navrhovatel tvrdí, že Instituce nijakým způsobem neověřovala jeho schopnost splatit úvěr, když nezohlednila jeho zdravotní stav ani jeho příjmy a výdaje. Navrhovatel tvrdí, že v době uzavření Smlouvy o úvěru již „*měl úvěru u těchto institucí: Banky: KB úvěr. Uzavřený 24.9.2015 s měsíční splátkou 7 099,-; Překlenovací úvěr č.: ■ u M. PYRAMIDY KB uzavřený 13.12.2015 s měsíční splátkou 2 500,-; Nebankovní společnosti: Cetelem kreditní karta a úvěr č. ■ a měsíční splátkou 2 500,-; HOME CREDIT SMLOUVA Č. ■ s měsíční splátkou 1 164,-.*“

Navrhovatel tvrdí, že před uzavřením Smlouvy o úvěru činily jeho měsíční výdaje na splácení úvěrů 13.455 Kč. Navrhovatel tvrdí, že jeho měsíční výdaje dále tvořily: „*Elektřina-1150,-. Plyn – 2700,-, Rozhlas – 90,-, Tv- 150,-, Internet. 499,-, přirozených 589,-_domácnost bez potravin. Potraviny+léky 4 500,-.*“ Dohromady tak výdaje Navrhovatele činily celkem

22.544 Kč. Navrhovatel tvrdí, že jeho příjmy v době uzavření Smlouvy o úvěru činily 10.154 Kč měsíčně.

Navrhovatel tvrdí, že první dvě až tři splátky uhradil, ačkoli až po termínu splatnosti. Následně od 17. 8. 2016 byl na rehabilitačním pobytu a v důsledku toho neuhradil dvě splátky, a to za měsíce září a říjen 2016, v celkové výši 5.872 Kč.

Navrhovatel tvrdí, že po ukončení rehabilitačního pobytu se seznámil s Oznámením o zesplatnění úvěru, ve kterém jej Instituce vyzvala k okamžité úhradě částky 65.633 Kč do 10 dnů ode dne odeslání Oznámení o zesplatnění úvěru. Navrhovatel tvrdí, že dne 31. 10. 2016 obdržel dopis Instituce ze dne 27. 10. 2016, ve kterém jej Instituce vyzvala k úhradě částky v celkové výši 81.770 Kč. Navrhovatel proto poukázal na bankovní účet Instituce dne 2. 11. 2016 částku ve výši 36.516 Kč a dne 4. 11. 2016 částku ve výši 45.254 Kč.

Navrhovatel tvrdí, že ho po úplné úhradě dlužné částky znovu kontaktovala Instituce s požadavkem na úhradu částky ve výši 2.776 Kč a následně i částky ve výši 3.661 Kč, aniž by Navrhovateli sdělila, z jakého důvodu po něm požaduje úhradu této částky. Navrhovatel tvrdí, že dne 1. 12. 2016 obdržel oznámení o zahájení Rozhodčího řízení, ve kterém po něm Instituce požadovala úhradu částky ve výši 2.560,71 Kč.

Navrhovatel tvrdí, že „[n]ež došlo ke zesplatnění celého úvěru, navštívil mé trvalé bydliště teréni pracovník společnosti ProfiCredit dále jen PF který chtěl na vchodové vrátka umístit výzvu o vzniklém dluhu který v té době 21.9.2016 činil 2936,-. Byl mu sdělen můj pobyt na rehabilitačním oddělení v ■■■ moji maminkou, které bylo odpovězeno stylem to mě nezajímá ať si to zařídí jak chce.“

Navrhovatel namítá, že k prodlení s úhradou měsíčních splátek vzhledem k pobytu v ■■■ nedošlo úmyslně, ale Instituce k tomu nepřihlédla. Takové jednání Instituce vůči Navrhovateli, který byl po závažné zdravotní příhodě, považuje Navrhovatel za rozporné s dobrými mravy. Navrhovatel současně namítá, že Instituce podala Návrh na zahájení Rozhodčího řízení, aniž by se jej snažila kontaktovat a zároveň dříve, než byla na bankovní účet Instituce připsaná druhá platba ze dne 4. 11. 2016. Navrhovatel se proto domáhá „odškodnění za vymáhání pohledávky, která nemohla, nemůže a tím pádem nikdy být nemohla přesto byla vymáhána šikanózním způsobem bez přihlídnutí na můj zdravotní stav“ ve výši 5.000.000 Kč, a to z důvodu:

- a) nevybíravého způsobu vymáhání údajné pohledávky, tj. pokusem o veřejné vylepení Výzvy, arogantního jednání vůči matce Navrhovatele a opakovaného neoprávněného telefonického obtěžování „kvůli smyšlenému dluhu“ po uhrazení všech závazků vůči Instituci, ačkoli Instituce Navrhovateli v e-mailové zprávě sdělila, že jej nikdo nebude kontaktovat;
- b) odmítání sdělení, z jakého důvodu údajný dluh vznikl a odmítání podat odpověď na dotazy Navrhovatele v e-mailu ze dne 6. 12. 2016;
- c) podání Návrhu na zahájení Rozhodčího řízení, kvůli kterému musel Navrhovatel zaplatit služby poskytnuté právníkem, i po té, co jej Instituce v e-mailové komunikaci ujistila o bezdlužnosti;
- d) tvrzení Instituce, že Navrhovateli poplatek za rozhodčí řízení odpustí, ačkoli k zahájení rozhodčího řízení neměla žádný důvod a snahu Instituce „udělat ze mě viníka celé situace“.

Navrhovatel argumentuje, že vzhledem k jeho zdravotnímu stavu by se neměl vůbec rozrušovat a rozčilovat, avšak jednání Instituce mělo vliv na zvýšení krevního tlaku Navrhovatele, kvůli čemuž se zvyšuje pravděpodobnost opakování závažné zdravotní příhody. Navrhovatel namítá, že Instituce zasáhla do jeho osobnostních práv, kdy mezi základní osobnostní práva patří právo na život, zdraví, jméno, důstojnost, čest, vážnost, soukromí a jiné projevy osobní povahy.

5. Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Smlouvu o úvěru.

Instituce odkazuje, že posuzovala úvěrovou historii Navrhovatele na základě výpisů z registru fyzických osob SOLUS a nebankovního registru klientských informací. Instituce tvrdí, že z výpisů vyplývá, že Navrhovatel „*sice v některých případech splátky jiných úvěrů nehradil vždy podle splátkového kalendáře, ale splácel je pravidelně*“. Instituce posuzovala úvěruschopnost Navrhovatele také na základě předloženého důchodového výměru a výpisu z bankovního účtu Navrhovatele.

Instituce namítá, že „*Navrhovatel se dožaduje milionového odškodnění za újmu, která mu měla, nakolik instituce tvrzením navrhovatele rozumí, vzniknout tím, že - dostal úvěr, o který požádal (Ač si sám byl vědom skutečností, jež považuje za překážku poskytnutí úvěru. A navzdory tomu, že jím presumovanou znalost těchto skutečností a jejich nezohlednění vytýká instituci.); - byl vyzýván k úhradě dluhu v situaci, kdy nezaplatil řádně ani jednu splátku; - byl zažalován o úhradu smluvní pokuty, na kterou v důsledku jeho prodlení vzniknul instituci nárok (Tato žaloba byla později z dobré vůle instituce vzata zpět).*“

Instituce tvrdí, že má i přes výše uvedené zájem na smírném vyřešení sporu.

6. Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu.

Dne 26. 6. 2017 Instituce finančnímu arbitrovi doložila, že Navrhovateli zaslala částku ve výši 56.686 Kč a úroky z prodlení ke dni 22. 6. 2017 ve výši 1.600,25 Kč.

7. Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů, Ústavního soudu nebo Soudního dvora Evropské unie. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je tedy posouzení nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 56.686 Kč jako uhrazených smluvních úroků spolu s úroky z prodlení ode dne 15. 2. 2017, protože Smlouva o úvěru je neplatná pro porušení povinnosti Instituci posoudit úvěruschopnost Navrhovatele s odbornou péčí nebo pro rozpor s dobrými mravy. Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je i posouzení nároku Navrhovatele na zaplacení nemajetkové újmy ve výši 5.000.000 Kč, kterou mu Instituce způsobila v souvislosti s vymáháním dluhu ze Smlouvy o úvěru.

7.1 Rozhodná právní úprava

Instituce a Navrhovatel uzavřeli Smlouvu o úvěru za účinnosti občanského zákoníku. Smlouva o úvěru je zároveň smlouvou o spotřebitelském úvěru uzavřenou v režimu zvláštní úpravy zákona o spotřebitelském úvěru.

S účinností od 1. 12. 2016 nahradil zákon o spotřebitelském úvěru zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „nový zákon o spotřebitelském úvěru“). Podle § 164 nového zákona o spotřebitelském úvěru platí, že „[n]ení-li dále stanoveno jinak řídí se práva a povinnosti ze smlouvy o spotřebitelském úvěru uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadními právními předpisy.“

Protože Smlouvu o úvěru uzavřeli Navrhovatel a Instituce před účinností nového zákona o spotřebitelském úvěru, řídí se práva a povinnosti z ní vyplývající výhradně zákonem o spotřebitelském úvěru a v otázkách, které zákon o spotřebitelském úvěru neupravuje, příslušnými ustanoveními občanského zákoníku.

7.2 Skutková zjištění

Ze shodných tvrzení stran sporu a v řízení shromážděných podkladů má finanční arbitr za prokazané, že

- a) Instituce a Navrhovatel uzavřeli Smlouvu o úvěru, ve které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 31.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal vrátit poskytnuté finanční prostředky společně s úroky pravidelnými 24 měsíčními splátkami ve výši 2.936 Kč;
- b) Navrhovatel na Smlouvu o úvěru poukázal na bankovní účet Instituce dne 21. 6. 2016 částku ve výši 2.936 Kč a dne 8. 8. 2016 částku ve výši 2.980 Kč;
- c) v Oznámení o zesplatnění úvěru Instituce sdělila dne 17. 10. 2016 Navrhovateli, že z důvodu prodlení s pravidelnou měsíční splátkou delším než 60 dnů došlo tímto dnem k zesplatnění závazků ze Smlouvy o úvěru, kdy dlužná částka činí 65.633 Kč, a zároveň Navrhovatele vyzvala, aby své závazky ve lhůtě do 10 dnů od data odeslání Oznámení o zesplatnění úvěru uhradil nebo uzavřel jinou písemnou dohodu s Institucí;
- d) dopisem ze dne 2. 11. 2016 Instituce zaslala Navrhovateli předžalobní výzvu k úhradě dlužné částky v celkové výši 81.770 Kč, a to nejpozději do 15 dnů od data odeslání dopisu, nebo k uzavření jiné písemné dohody;
- e) Navrhovatel poukázal na bankovní účet Instituce dne 2. 11. 2016 částku ve výši 36.516 Kč a dne 4. 11. 2016 částku ve výši 45.254 Kč (tj. celkem částku ve výši 81.770 Kč);
- f) dne 24. 11. 2016 Instituce podala Návrh na zahájení Rozhodčího řízení s návrhem na vydání rozhodčího nálezu o zaplacení dlužné částky ve výši 2.560,71 Kč ze Smlouvy

o úvěru a dne 1. 12. 2016 Navrhovatel obdržel výzvu k vyjádření k Návrhu na zahájení Rozhodčího řízení;

- g) na základě zpětvzetí Návrhu na zahájení Rozhodčího řízení podáním Instituce ze dne 22. 12. 2016 bylo Rozhodčí řízení usnesením zastaveno;
- h) ve Výzvě k nápravě vyzval Navrhovatel Instituci k vrácení částky 56.686 Kč spolu s úroky z prodlení;
- i) Instituce poukázala Navrhovateli dne 20. 6. 2017 částku ve výši 56.686 Kč a dne 26. 6. 2017 částku ve výši 1.600,25 Kč.

7.3 Částečná bezpředmětnost návrhu

Z Oznámení o převodu částky 56.686 Kč a Oznámení o převodu částky 1.600,25 Kč finanční arbitr zjistil, že Instituce v průběhu řízení před finančním arbitrem částku Navrhovatelem zaplacených úroků ve výši 56.686 Kč spolu s úroky z prodlení ve výši 1.600,25 Kč Navrhovateli zaplatila.

Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi se v řízení před finančním arbitrem „*postupuje podle správního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak*“. Podle § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu „*[ř]ízení o žádosti správní orgán zastaví usnesením, jestliže žádost se stala zjevně bezpředmětnou*“.

V případě zjevně bezpředmětného návrhu tedy finanční arbitr nerozhoduje ve věci, ale zastaví řízení usnesením (k tomu srovnej např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2010, sp. zn. 5 As 62/2009).

Návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem je bezpředmětný za předpokladu, že návrh, jakož i řízení tímto návrhem zahájené, pozbylo smyslu, např. zejména proto, že neexistuje spor, o kterém mělo být v řízení rozhodnuto.

Zaplacením částky 56.686 Kč a částky 1.600,25 Kč odpadl předmět řízení o nároku Navrhovatele na vrácení smluvních úroků ve výši 56.686 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky od 15. 2. 2017 do 22. 6. 2017. Mezi Navrhovatelem a Institucí tak odpadl spor, který byl předmětem řízení, finanční arbitr proto považuje řízení v této části za bezpředmětné.

7.4 Újma obecně, předpoklady odpovědnosti za újmu

Podle § 2894 odst. 1 občanského zákoníku platí, že „*[p]ovinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody)*“. Podle § 2894 odst. 2 občanského zákoníku platí, že „*[n]ebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. V takových případech se povinnost nahradit nemajetkovou újmu poskytnutím zadosti učinění posoudí obdobně podle ustanovení o povinnosti nahradit škodu*“. Podle § 2956 občanského zákoníku současně platí, že „*[v]znikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy*“. Přitom podle § 19 odst. 1 občanského zákoníku platí, že „*[k]aždý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu. Zákon stanoví jen meze uplatňování přirozených práv člověka a způsob jejich ochrany*“. A podle § 81 občanského zákoníku platí, že „*[c]hráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého*.“ (odstavec 1) a „*[o]chrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém*

životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.“ A podle § 82 odst. 1 občanského zákoníku, že „[č]lověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.“ Podle § 2951 odst. 2 občanského zákoníku musí být přiměřené zadostiučinění „poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy“. Podle § 2971 občanského zákoníku platí, že „[o]důvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvláště zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.“

Újmu tedy můžeme vymezit jako ztrátu, kterou někdo utrpí na statku chráněném právem – tedy takovou ztrátu, kterou právo uzná za hodnou nápravy. Újmou je jak újma na osobě (zlomená ruka, duševní útrapy způsobené ztrátou milované osoby), tak újma na právech (snížená důstojnost, ztráta dobrého jména), tak i újma na majetku (poškození automobilu, ztráta dobytosti pohledávky). Újma se v základu rozděluje na škodu a nemajetkovou újmu.

Škoda je pojímána jako újma na majetku, kterou lze vyjádřit v penězích.

Oproti škodě nelze nemajetkovou újmu objektivně finančně kvantifikovat, nelze ji změřit nebo zvážit. Narušení osobního statku (zdraví, důstojnosti, citového vztahu k věci apod.) totiž nevede ke snížení majetku poškozeného (odhlédneme-li nyní od toho, že např. ublížení na zdraví vede vedle nemajetkové újmy i ke škodě, např. k nutnosti vynaložit peníze na léčbu). Nemajetkovou újmu nelze nikdy nahradit, můžeme se pouze snažit o její vyvážení, např. tím, že se pachatel omluví, anebo poskytne peníze k tomu, aby si zraněný či pomluvený člověk mohl pořídit majetek, který mu pomůže na utrpěnou újmu zapomenout nebo se s ní jinak lépe vyrovnat.

Platí, že škoda se nahrazuje vždy, ale nemajetková újma jen tehdy, pokud to zákon výslovně přikáže, nebo když si to strany sjednají. Občanský zákoník stanoví několik případů, ve kterých má poškozený právo na nápravu nemajetkové újmy. Zákonodárce tímto výčtem dává najevo respekt k imateriální stránce života jedince, neboť lidé často pociťují zásahy do svého vnitřního života tíživěji než do svého majetku. Předně se nemajetková újma hradí tehdy, zasáhne-li škůdce do přirozených práv člověka. Mezi tato práva patří právo na život, zdraví, svobodu, soukromí, čest, důstojnost, jméno apod. Nemajetková újma může mít různou podobu – fyzickou bolest, ztížení společenského uplatnění, duševní útrapy apod. Peněžitá náhrada se pro nemajetkovou újmu uplatní subsidiárně pouze v případě, že jiná forma, tedy například omluva nebo nepeněžité plnění, není dostačujícím odčiněním způsobené újmy.

Právo na náhradu nemajetkové újmy má poškozený též při poškození věci ze svévole nebo škodolibosti – může žádat zaplacení ceny zvláštní oblíby. Tato oblíba je vyvolána náhodnými vlastnostmi věci, bere se zřetel na osobní vztah poškozeného k věci. Náhrada nemajetkové újmy náleží též tomu, kdo způsobenou újmu důvodně vnímá jako osobní neštěstí. Poslední případy, kdy zákoník výslovně přikazuje nahradit i nemajetkovou újmu, jsou obsaženy v právní úpravě zájezdu (jde o ztrátu radosti z dovolené, kterou zákoník pojmenovává jako újmu za narušení dovolené a v právní úpravě spolkového práva (při porušení členského práva člena spolku).

Ustanovení § 2971 občanského zákoníku se tedy může uplatnit tam, kde poškozenému nevznikla újma na jeho přirozených právech vymezených příkladmo v § 81 odst. 1 občanského zákoníku, ale vznikla mu újma na jiných právech. Ustanovení § 2956 a 2971 občanského zákoníku stanoví pro náhradu nemajetkové újmy odlišné předpoklady, když

podle § 2956 ve spojení s § 82 odst. 1 občanského zákoníku musí dojít k neoprávněnému zásahu do přirozeného práva, zatímco podle § 2971 občanského zákoníku musí existovat zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil nemajetkovou újmu protiprávním jednáním.

Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozsudku ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, ve věci nemajetkové újmy způsobené zahájením trestního stíhání, když obviněný byl následně obžaloby zproštěn: „*Jak bylo již shora naznačeno, v souvislosti s prokazováním vzniku nemajetkové újmy je nesprávnou úvaha odvolacího soudu, že „sama existence rozhodnutí, které bylo pro nezákonnost zrušeno, zakládá vyvratitelnou domněnku, že jím byla dotčena osobě způsobena imateriální újma“.* Naopak, v řízení je na žalobci, aby spolu s odpovědnostním titulem (např. rozhodnutím zrušeným pro nezákonnost) tvrdil a prokazoval i existenci skutečností, které lze právně kvalifikovat jako porušení konkrétního práva žalobce (např. práva na rodinný život), a vznik nemajetkové újmy (představované např. úzkostí, nepohodlím, nejistotou) vzniklé v příčinné souvislosti s danými skutečnostmi. Teprve dojde-li soud po provedeném dokazování k závěru, že odpovědnostním titulem byla porušena konkrétní práva žalobce a že v důsledku toho vznikla žalobci nemajetková újma, může se zabývat otázkami formy a případné výše zadostiučnění podle § 31a odst. 1 a 2 OdpŠk.“

7.5 Nárok Navrhovatele na náhradu nemajetkové újmy

Navrhovatel v řízení před finančním arbitrem svá tvrzení o nemajetkové újmě nijak nedokládá.

Finanční arbitr nerozporuje, že Navrhovatelem tvrzený způsob vymáhání pohledávky by mohl být způsobilý Navrhovateli zasáhnout do jeho osobnostních práv, nicméně Navrhovatel nepředložil žádné podklady, na základě kterých by si mohl finanční arbitr ověřit tvrzení Navrhovatele.

Navrhovatel nedoložil, zda a jakým způsobem došlo ke zhoršení jeho zdravotního stavu v důsledku jednání Instituce. Stejně tak, ačkoli Navrhovatel namítá, že Instituce zasáhla do práva na jeho důstojnost, čest, vážnost a soukromí, nijak neupřesnil a nedoložil, jakým způsobem byla tato jednotlivá osobnostní práva porušena.

Finanční arbitr připomíná, že jeho rozhodnutí musí být podloženo dostatečnými důkazy. Rozhodnutí finančního arbitra podléhá přezkumu ze strany obecných soudů, finanční arbitr proto nemůže vybočit z ustálené soudní rozhodovací praxe.

Finanční arbitr z předložených podkladů nezjistil, že k zásahu do nemajetkových práv Navrhovatele skutečně došlo. Protože nebyl naplněn jeden z předpokladů pro vznik odpovědnosti Instituce za újmu, když finanční arbitr nemá za prokázané, že Navrhovateli vznikla jakákoliv újma, finanční arbitr se nezabýval otázkou, zda Instituce porušila dobré mravy nebo povinnost stanovenou zákonem.

8. K výrokům nálezu

S ohledem na skutečnost, že Instituce vrátila Navrhovateli částku ve výši 56.686 Kč spolu s úroky z prodlení, tj. vrátila mu částku, které se Navrhovatel domáhal, a odpadl tím předmět sporu, finanční arbitr v této části řízení zastavil pro bezpředmětnost návrhu, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto nálezu.

Navrhovatel v řízení nedoložil a finanční arbitr ani nezjistil žádné skutečnosti, ze kterých by vznik nemajetkové újmy vyplýval, nebyl tedy naplněn jeden ze základních předpokladů vzniku odpovědnosti Instituce za nemajetkovou újmu. Finanční arbitr tak nemohl přisvědčit nároku Navrhovatele na náhradu nemajetkové újmy ve výši 5.000.000 Kč. Na základě všech

výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručенý nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 26. 9. 2017

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

otisk úředního razítka